

הצבי ודעצדק

יו"ל ע"י מוסדות קוסון בארה"ק
בנשיאות אדמו"ר שליט"א
בני ברק - גבעת זאב

מכון בני שלשים

בס"ד • פרשת במדבר תשפ"ב

גליון מס' 62 • שנה ב'

דברי תורה מאת כ"ק אדמו"ר שליט"א

הלויים ע"כ. וצ"ב מהו פשר וסוד החשיבות בתיבת לי. וי"ל עפ"י מה שכתב בס' תולדות יעקב יוסף פרשת במדבר [אות א] וז"ל, עוד נ"ל לבאר משנה זו אם אין אני לי מי לי וכו'. דשמעתי בשם הרב המגיד מו' מנחם [הה"ק ר' מנחם מענדל המגיד מברא] פירש הש"ס האי עלמא כהלולא דמיא וכו' [עירובין נד]. שיש בהלולא כמה הכנות וכמה טרחות, ועיקר הכל שיאמר החתן להכלה הרי את מקודשת וכו', ובזה גם כן יש עיקר ושורש הכל, תיבת לי. כך בענין עולם הזה, כל הכנות וטרחות ותכלית הלימוד והמעשים שיזכה לדביקותו יתברך, לקיים מה שכתוב ובו תדבק, דזה ענין לי של הרי את מקודשת לי וכו' ודפח"ח, ובזה יובן אם אין אני לי מי לי, ר"ל אם אני עושה כל התורה והמעשים לתכלית הדביקות בו יתברך, שהוא ענין לי, א"כ מי לי והבן ע"כ. וז"ל הכתוב כאן אמנם כן לקחתי את הלויים וכו' והיו לי הלויים, אך התנאי הוא 'לי' יהיו אני ה', שיעשו עבודתם בדביקות לי יהיו לתלכתי אני ה'.

פקדת כל המשכן וכל אשר בו בקדש ובכליו.
מאי כל המשכן, פירש"י ועוד היה ממונה על משא בני קהת לצוות איש איש על עבודתו ועל משאו והוא המשכן וכל אשר בו. יש ליתן רמז, המשכן וכו' א"ש ב"ו עולה בגימ' אי"ש ע"ל מחנה"ו ואי"ש ע"ל דגל"ו מכון.

וידבר ה' וכו' במדבר סיני. פירש"י מתוך חיבתן לפניו מונה אותן כל שעה וכו'. והקשו המפרשים דהמנין אינו שייך לפסוק הזה אלא בפסוק שלאחריו, דכאן לא נזכר ענין המנין כלל. וי"ל בפרש"י ז"ל שכונתו להתחיל את הספר בענין חיבתן של ישראל, שכן מציינו בכל חמשה חומשי תורה פתח הקב"ה דבריו בהזכרת חיבתן של ישראל. בספר בראשית תחילת דיבורו בראשית בשביל ישראל שנקרא ראשית. בספר שמות הדיבור הראשון הוא, ואלה שמות וכו' אעפ"י שמנאן בחייהן מנאן במיתתן להודיע חיבתן שנמשלו לכוכבים. בספר ויקרא פתח, ויקרא אל משה וכו' לכל דברות ואמירות קדמה קריאה לשון חיבה. ובספר דברים פירש אלה הדברים לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכיר ברמז מפני כבודן של ישראל. דוק ותשכח. ולפיכך הקדים ופתח גם ספר במדבר בענין המנין שהוא מטעם חיבתן של ישראל. וכדאמרו חז"ל בספרי הובא ברש"י לקמן פרשת בהעלותך [טו] ע"פ בחודש הראשון וגו' הנאמר בפסח שני דבאמת היה צריך להתחיל בפ' פסח שני שנאמרה בחודש הראשון ולמה לא פתח בזו

לבני יוסף לאפרים אלישמע בן עמיהוד למנשה גמליאל בן פרעהצור. הקדים את אפרים לפני מנשה הבכור, וכן להלן פסוק ל"ב, ופירשו המפרשים שהוא על דרך יעקב אבינו בברכתו שהקדים את אפרים למנשה. וצ"ב למה סידר כאן דייקא בדרך יעקב אבינו, וי"ל כיון שמכאן נסדרו סדר השבטים לדגליתן איש על מחנהו ואיש על דגלו כסדר נסדרן יעקב אבינו כמו שפירש"י להלן [בג] עה"פ באותות לבית אבותם באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים, לפיכך סדרן כאן על פיו.

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר ה' את משה בהר סיני. מהו 'את משה' הול"ל דבר עם משה וכו' בתרגום. וי"ל איתא במדרש [דבר פ"א א] הרי משה עד שלא זכה לתורה כתיב בו לא איש דברים אנכי כיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים, מנין ממה שקרינו בענין אלה הדברים אשר דבר משה ע"כ. הרי שעד שלא קבל תורה מסיני לא היה בו בחינת דיבור, רק אחר הר סיני נעשה דברן, וזהו ביום 'דבר' ה' את משה כלומר עשה את משה 'בעל דיבור' בהר סיני.

הקדשתי לי כל בכור בישראל מאדם עד בהמה לי יהיו אני ה'. לכאורה לא מבואר אם מ"ש 'לי יהיו' קאי על הלויים או על הבכורות. אמנם זה מבואר בגמ' [בכורות ה.] דקאי על הבכורות דאמרו שם דלר' יוחנן קדשו בכורות במדבר ולא פסקו, ויליף מהך קרא לי יהיו כהויתן יהו, ומבואר דקאי על הבכורות דלדורות יש הך דין בפדיון הבן, אבל ריש לקיש פליג וס"ל דאחר שנפדו בלויים פסקה קדושתם וא"כ לי יהיו קאי על הלויים בלבד. אכן ראיתי מובא בשם הרס"ג דקאי על הלויים וזה נמשך לפסוק הקודם תחת כל בכור וכו' והיו לי הלויים, והטעם כי לי כל בכור, וכשם שכל הבכורות שלי כך גם לי יהיו הלויים ע"כ. ולפ"ז צ"ב למה כפל הכתוב לי יהיו הרי כבר כתב והיו לי הלויים, גם צ"ב למה הפך הכתוב סדרו, פעם א' והיו לי הלויים, ואח"כ לי יהיו הלויים, גם צ"ב מאי דמסיים אני ה' מה ענינו לכאן, אינו מצות עשה או לא.

והנה תניא בספרי פרשת בהעלותך [פל"ד] שבכל מקום שנאמר 'לי' קיים לעולם ולעולמי ועולמים, בכהנים הוא אומר וכהנו לי, בלויים הוא אומר והיו לי הלויים, בישראל הוא אומר כי לי בני ישראל עבדים, בבכורות הוא אומר כי לי כל בכור בבני ישראל ע"כ. וכיו"ב במדרש [ויק"ר פ"ב ב'] הבן יקר לי בכל מקום שנא' לי אינו זו לעולם לא בעוה"ז ולא לעולם הבא, בכהנים כתיב וכהנו לי בלויים כתיב והיו לי

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. במדרש [במ"ר פ"א ז'] בג' דברים ניתנה התורה באש ובמים ובמדבר, באש מניין והר סיני עשן כולו וגו', ובמים מניין שנאמר גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים, ובמדבר מניין וידבר ה' אל משה במדבר סיני. צ"ב לאיזה צורך ניתנה בג' מקומות ולמה דוקא שלשה אלו. וי"ל שהוא לפי סדר שנותיו של כל אדם, בימי הילדות טבעו רע כאש בנעורת ויצה"ר ממשיכו אחר ההבלים, אח"כ בימי העמידה נמשל כמים ונמשך אחר תענוגות כמו"ש בספר שערי קדושה לרח"ו [ח"א שער ב'] יסוד המים ממנו תאות התענוגים כי כן המים מצמיחים כל מיני תענוג עי"ש, ובזקנותו בימי הידידה נעשה יבש כמדבר וכמאמרם ז"ל זקנה שאין בה לחלוות [בר פמ"ה יט], והנה כל אלו הטבעיים בשנות האדם המה מרחיקים אותו מעסק התורה וקיום מצותיה, לפיכך ניתנה תורה בשלשה מקומות אלו כנגד ג' המפריעים הללו.

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וכו' מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא בישראל. צ"ב הלא כבר כתב בראש הפסוק הקודם שאו את ראש כל עדת בני ישראל ותרתי ישראל למה לי, וכן יש לדייק להלן פסוק מ"ה והיו כל פקודי בני ישראל וכו' יצא צבא בישראל, וכן להלן בפ' פנחס [כו ב] שאו את ראש כל עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם כל יצא צבא בישראל. וי"ל דבתחילה נקט שם כלל ישראל ואח"כ כתב כל יוצא צבא בישראל לאפוקי שבט לוי שאינם בכלל ישראלים אלא לענין המנין ולא לענין יוצא צבא.

במספר שמות כל זכר לגלגלתם. ולהלן במנין שבט לוי כתיב לבית אבתם למשפחותם ולא כתיב לגלגלתם, וכבר תירצו ע"ז בכמה אופנים, עי' בפ' המלבי"ם ועוד. ויש להוסיף עוד עפ"י מ"מ הרמ"ע מפאנו זי"ע בספרו עשרה מאמרות מאמר אם כל חי [ח"א פ"ג] הובא בס' אגרא דפרקא [ס"ט] שהיה משה רבינו צופה ברוח הקודש ולא מנה לראשי משפחות רק אותו שהיה ראוי להעמיד ששים רבוא, וז"ל לגלגלתם שהיה בגלגולת שלו ס' רבוא טיפין ע"כ. והנה בני לוי נמנו גם הקטנים מבן חודש והם עדיין לא הגיעו לכלל זה ע"כ לא כתב לגלגלתם משא"כ בני ישראל שנמנו בגדלותם מבן עשרים.

עוד י"ל, עפ"י מ"ש בס' ספר נועם אלימלך ז"ל כל זכר לגלגלותם רוצה לומר זה יהיה על ידי שיזכור כל אחד וישוּב לגלגול אבות עכ"ל, וזה לא שייך להזכיר במנין בני לוי לקטנים שנמנו מבן חודש.

מפני שהיא גנות של ישראל שכל מ' שנה לא הקריבו אלא פסח זה בלבד, הרי לך דהתורה עצמה שינתה סדר המקראות והקפידה לפתוח בשבח ובחיבתן של ישראל. ויש להוסיף עוד טעם שייכות ענין חיבתן של ישראל למנין חמשה חומשי תורה, דהנה איתא במדרש [ויק"ר פ"ב ד'] הובא ברש"י פ' בהעלותך [ח טז] עה"פ ואתנה את הלוי וגו' מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל וגו' ולכפר על בני ישראל וגו' בגשת בני ישראל אל הקודש, השם פעמים נאמר בני ישראל במקרא זה להודיע חיבתן שנכללו אזכרותיהן במקרא אחד כמנין חמשה חומשי תורה ע"כ. וז"ל המדרש שם בא וראה כמה חיבב הקב"ה את ישראל שמזכיר חמשה פעמים בפסוק אחד שנאמר ואתנה את הלוי וכו' מתוך בני ישראל וגו'. הרי לך דחבתן של ישראל נזכרה במנין חמשה חומשי תורה דייקא, ולפיכך פתח כל חומש ברמז לחיבתן של ישראל.

במדבר סיני. במדרש, בג' דברים ניתנה התורה באש ובמים ובמדבר, באש מנין וזה סיני עשן כולו וגו', ובמים מנין שנאמר גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים, ובמדבר מנין וידבר ה' אל משה במדבר סיני. למה דוקא שלשה אלו, וז"ל כנגד ג' מיני נסיונות, נסיון העושר והעוני ויצר הרע. וכן אמרו בגמ' [יומא לה:] עני ועשיר ורשע באין לדין לעני אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי אומרים לו כלום עני הייתי יותר מהלל וכו', נענה אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי אומרים לו כלום עשיר הייתי יותר מרבי אלעזר בן חרסום וכו'. רשע אומרים לו מפני מה לא עסקת בתורה אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי הייתי אומרים לו כלום נאה הייתי מיוסף וכו'. ג' אלו נרמזים כאן, באש זה יוסף הצדיק שעמד כנגד יצה"ר אש התאוה, במים הוא העשיר ר' אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו עיירות וספינות בים וביבשה. במדבר כנגד עני כהלל שאין לו מאומה במדבר, לכן ניתנה התורה בשלשה מקומות אלו.

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וכו' לגלגלתם. הנה להלן אצל בני לוי כתיב פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם וגו' ולא נאמר בהם לגלגלתם, וטעמא בעי. לכאורה היה נ"ל בפשיטות, הנה ביאור לגלגלתם פירש"י מכיון שנמנו על ידי שקלים בקע לגלגלת. ולפ"ז ו"ל מאחר שבני לוי לא נמנו ע"י מחצית השקל לפיכך לא נאמר בהם לגלגלתם.

עוד י"ל על פי מ"ש זקה"ק בספר אגרא דפרקא [אות ס"ט] בשם עשרה מאמרות מאמר אם כל חי [ה"א סימן ג'] שמשנה רבינו ע"ה לא מנה לראשי משפחות רק אותן שהיה ראוי להעמיד ששים רבוא, וז"ש לגלגלתם שהיה בגלגולת שלו ס' רבוא טיפין ע"כ. ולפ"ז י"ל דמאחר ששבט לוי היה מתי מעט א"כ לא היה ראוי ראש השבט להעמיד ס' רבוא לכן לא נאמר בו לגלגלתם.

במספר שמות כל זכר לגלגלותם. הנה נודע דשמו של אדם הוא שורש יניקת חיות, וכל קורות חייו נרמזים בשמו בכמה וכמה דרכים, וגם בדרך גימטריא היינו מספר שמו, וז"ש במספר"ר שמו"ת, במספר שמו של כל אדם, כל זכ"ר לגלגלותם, שמה זכר כל לגלגל חייו.

שאו את ראש. פירש"י כשבא להשרות שכינתו עליהם מנאם. ובאור החיים הק' ביאר שביום זה באחד לחודש השני בשנה השנית הגיע למספר זה מכוון הראוי להשראת השכינה, וזה היה צורך המפקד. וצ"ב למה צריך לזה מספר, ושכנתי בתוכם כתיב מ"מ ומאי נפקא מינה כמה הם. וי"ל משום שיש דרגות קדושה שונות כמו באחד או בשלשה ועשרה ואף ורבה וכו"ב כמבואר בגמ' [ברכות מט:] ע"כ הוצרכו להימנות כדי לדעת איזה דרגת קדושת השכינה תשרה עליהם.

שאו את ראש. פרש"י מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה, כשיצאו ממצרים מנא, וכשנפלו בעגל מנא לידע מנין הנוותרים, כשבא להשרות שכינתו עליהם מנא, באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם. צ"ב דא"כ מבואר דהיה לכל מנין סיבה מיוחדת ומאי קאמר מתוך חיבתן מונה אותן כל שעה. וי"ל ששעה היינו שעת רצון כטעם ואל קיין ואל מנחתו לא שעה [בראשית ד ה], והיינו בכל עת שעלתה שעת רצון לפניו להשפיע טובה לבניו מונה אותן

כדי שיהיו כולם בכלל שפע הברכה.

לאפרים אלישמע בן עמיזוד. לכאורה היה לו להקדים את מנשה כי הוא הבכור, וכתב האבן עזרא כי הוא על דרך יעקב אבינו שהקדים אפרים למנשה. וצ"ב מה ענין ברכת יעקב אבינו לכאן. וי"ל משום דכל ענין סידור השבטים איש על מחנהו ואיש על דגלו נמסר להם מיעקב אבינו כדאיתא במדרש [במ"ר ב ח] והובא בפירש"י להלן [ב ג] עה"פ באתה לבית אבותם, ע"כ כתב סדרם לפי דרכו וכוונתו של יעקב.

ואתה הפקד את הלוי. מובא בבעל הטורים הפקד שנים במסורה. הפקד את הלוי, ואידך הפקד עליו רשע [תהלים קט ו], וזה הוא שאמרו אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה [צ"ע מקורו וע' סנהדרין קג:], וזהו הפקד את הלוי שנעשה שוטר, הפקד עליו רשע. תמוה מה ראה על ככה לכונו את בני שבט לוי הקדושים לשוטרים ורשעים ח"ו.

וי"ל עפ"י עובדא שאירע אצל רבינו הק' מזידיטשוב פ"א בעת עריכת השולחן בליל ש"ק עלה הגבאי הממונה לחלק כפות לציבור כדי לקבל שריים מן המרק, והנה איש א' נטפל אל הממונה בטענה שלא קיבל כף, קצף עליו הגבאי והכה בראשו בכף אשר בידו והפטיר אל ה' כף, הציבור היה מתמיה על התנהגות זו של הגבאי שהיה איש הגון, נענה הר"ק ואמר זה האיש הממונה היה איש טוב ורך הלבב אבל משעה שקיבל את המינוי אף שהוא מינוי פחות הערך עכ"ז נעשו מדותיו אכזריות, וכן הוא בטבע כל ממונה ע"כ. ויש לבאר עומק הענין דבאמת אין הכונה שנשתנה מהות האדם ותכונות נפשו, רק שלצורך תפקידו ניתן לו פתח להעמיד פנים של זעם כדי שדבריו ישמעו אבל בלבו פנימה נשארו מדותיו הטובות, וז"ש אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא"כ נעשה רשע מלמעלה, דגל הלויים היינו חיוניות כלומר מלמעלה מעמיד פני רשע אבל אין תוכו כבדו.

והנה עה"פ הפקד עליו רשע וגו' הביא הרב חיד"א בספרו יוסף תהלות על תהילים וז"ל, ראיתי בספר טל אורות כ"י דרושים על התורה להרב עיר וקדיש מהר"ם פאפירש כ"ץ ז"ל [שנזדמן לי דרך עראי] שפירש פ' זה שקלל שיפקיד הקב"ה על אויבו נפש רשע שיחטיאנו עד שתתמלא סאתו וכו' עיי"ש. הרי מבואר דזהו לשון פקדון, הפקד עליו רשע. וכן י"ל כאן הפקד את הלויים פ' לצורך עבודתם יאחזו במדת גבורה בדרך פקדון. ובזה מובן מ"ש בזוה"ק ריש פ' קרח דהלויים הם מצד הגבורה ותלויים בבניה, דהנה איתא שם דבינה אימא היא רחמי אבל דינין מתערין מינה, וכן דרך משרתי ד' עם שמדותם חסד גמור עכ"ז לצורך עבודתם דינין מתערין מינייהו ומטילין אימה קצת, וזהו הפקד את הלויים.

איש על דגלו באותות לבית אבותם. כתב בבבב"ט שיעקב רמז להם מי יהיה ראש דגל שכל מי שדיבר עמו לנוכח היה ראש דגל כמו ראובן בכורי אתה, יהודה אתה יודוך, יוסף מאל אביך וכו'. צ"ב מה ענין זה לזה אטו בשביל שדיבר עמו לנוכח ראוי להיות ראש דגל. וי"ל מאן דזעיר הוא רב ומכיון שהיו מופלגים בעוונה עד כדי כך שדיבר עמם בלשון נוכח, לכן הם הם הראויים לעמוד בראש הדגל, משא"כ השאר דיבר אליהם בלשון נסתר מחמת כבודם ע"כ היו הם סמוכים על דגל אחיהם. הנה לאפרים לא מצינו שדיבר בלשון נוכח ופירשו דהכונה לברכת יוסף אביו מאל אביך ויעזרך. וקשה לפ"ז א"כ היה לו למנשה להיות ראש הדגל כי הוא הבכור ולא אפרים, ולהנ"ל ניחא כיון שאפרים הוא הקטן וכמו"ש אחיו הקטן יגדל ממנו, לכן זכה לגדולה, וענוה זו קיבל מאביו יוסף שנקרא בלשון חז"ל [ב"ר ע"ה ד'] קטן של שבטים. וי"ל רמז תחילת הברכה מאל אביך וסופה ויברך, מאל"ל ויברך"ך עם ב' כוללים לב' תיבות, עולה בגימ' אפרים.

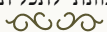
איש על דגלו באתה לבית אבתם. במדרש [פ"ב ח] בשעה שאמר הקב"ה למשה עשה אותם דגלים כמו שנתאוו התחיל משה מיצר אמר עכשיו עתידה המחלוקת להתנבץ בין השבטים אם אני אומר לשבטו של יהודה שישרה במזרח והוא אומר אפשי אלא בדרום וכן ראובן וכן אפרים וכן כל שבט ושבת מה אני עושה, אמר לו הקב"ה למשה מה אכפת לך אין צריכין לה מעצמן הן מכיירין דירתן אלא דייתיקי יש בידן מיעקב אביהם היאך לשרות בדגלים איני מחדש עליהם כבר יש לה טכסים מיעקב אביהם כמו

שטענו אותו והקיפו את מטתו כך יקיפו את המשכן וכו', אמר להם בני יהודה יששכר וזבולן יטענו מטתי מן המזרח ראובן ושמעון וגד יטענו מטתי מן הדרום אפרים ומנשה ובנימין יטענו מן המערב דן אשר ונפתלי יטענו מן הצפון, וכן פירש"י בפ' ויחי. ולכאורה צ"ב מה ענין זה לזה, התם לוית המת והכא סדר מחנה ישראל, וי"ל בדרך צחות, הנה בלוית המת אין דרך נושא המטה להקפיד על כבודם מי ילך במזרח וכו"ב כן לפניו ומי לאחור אלא עוסקים בכבוד המת ולא בכבוד עצמו. וציוה להם אבינו שכן במחנה ישראל יעשו כן ולא יהיו מריבים על סדר חנייתם כי הכל שוין בכבוד המשכן אין מוקדם ומאוחר, כבר יש לה טכסים מיעקב אביהם כמו שטענו אותו והקיפו את מטתו כך יקיפו את המשכן וכו'.

באותות לבית אבותם יחנו מנגד סביב לאהל מועד. הנה כל שבט היה לו צבע וגוון אחר כמו"ש חז"ל [תנחומא במדבר יב], וענינו ללמד על מתנות ישראל שאין דיעותיהן שוות, באשר לכל שבט יש שער מיוחד לתורה ולתפלה לא הרי זה כהרי זה, אמנם אעפ"י שהם נראים כמנגדים איש לרעהו בשיטתם ומנהגיהם, אין בכך פגם באחדותם, ושלוש שרירי ביניהם.

חז"ש באותות לבית אבותם פ' כל שבט ילך בדרכו עפ"י האות והגוון שקיבל מאבותיו, יחנו מנגד אעפ"י שיש בין המתנות ניגוד דיעות, עכ"ז סביב לאהל מועד יחנו, סביב כעין מחול, ובמחול אין קנאה לתורות כמו"ש חז"ל לעתיד לבא הקב"ה עושה מחול לצדיקים [תענית לא:], וכתב זקה"ק בספר בני יששכר [תמוז אב מאמר ד'] בשם הה"ק מאפסא ענין המחול הוא, ההולך במחול הולך סביב סביב בהיקף ואין שם מעלה ומטה ראש וסוף, כן לא יהיה לצדיקים לעתיד קנאה ושנאה לומר זה גבוה למעלה מזה. ובספר דרך פקודין מצוה ט"ו הוסיף שמשמעי מפ' כבוד אדמו"ר הרב הקדוש המגיד זצ"ל ישראל זצ"ל מקאזניץ פירוש מה שאחז"ל שלעתידי לבא עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכל אחד ואחד מראה באצבעו הנה אלקינו זה, דהנה אז יהיה תכלית ההתבוננות הדעת השלם וכל אחד יורה דרכו אין היה האמת אתו באחוז דרכו וכי דרכו היה נכון להתכלית, והנה כל אחד מהצדיקים יראה כך באצבעו, הגם שהיו דרכיהם הפכים עכ"ז כולם כאחד טובים. ועפ"י אמרתי שזה הכוונה שעתיד הקב"ה לעשות מחול דייקא להצדיקים רצ"ל כדרך המחול שהוא סביב סביב כמחוג סביב המרכז הוא הנקודה הפנימית, והנה נקודת המרכז הגם שמנקודה זו יוצאים הנקודות סביב סביב במחוגה זה לצד זה וזה לצד אחר, עכ"ז כולם יונקים מנקודת המרכז וכולם שבים במרוצתם למרכז כי ממנו יצאו ואולי ישובו. וז"ש עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים היינו סביב סביב זה לצד זה וזה לצד זה, ואעפ"י כ כל אחד מראה באצבעו אשר הילוכו בקדש הוא לתכלית הפנימי ואומר לחבירו ראה נא כי הנה אלקינו זה שהשגתי בדרכי והילוכי והיה זה כוונתי לתכלית הזה ויגעתי ומצאתי.

ואלה תולדות אהרן ומשה וגו' ואלה שמות בני אהרן. פירש"י ואלה תולדות משה ואינו מזכיר אלא בני אהרן לפי שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. וקשה דמה בכך אבל מ"מ היה לו להזכיר גם בני משה בניו ממש. ויש להביא מכאן ראיה שגדולה מעלת התלמידים יותר ממעלת הבנים, והטעם משום שהבן נולד לאביו רק פעם אחת, אבל התלמיד ככל שרבו מלמדו ומחכמו בכל יום ויום נקרא כאילו ילדו מחדש, וז"ש רש"י להלן עה"פ ביום דבר ד' את משה, שבאותו יום שלמדן נעשו אלו התולדות שלו שלמדן מה שלמד מפ' הגבורה.

ואלה תולדות אהרן ומשה וגו' ואלה שמות בני אהרן. פרש"י אינו מזכיר אלא תולדות אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדן תורה מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו [סנהדרין ט:]. והקשו המפרשים הלא כל ישראל למדו תורה מפ' משה ולא רק בני אהרן.

ויש ליישב עפ"י מ"ש בפנים יפות דהענין שנקרא כאילו ילדו הוא מפני שהתלמיד לא מכל אדם זוכה ללמוד אלא מהרב שהוא שורש נשמתו ולכן נקראו תולדות משה שהוא שורש נשמתם ע"כ. ולפי זה י"ל דהנה אמרו חז"ל לעולם ילמד אדם תורה ממי שהוא חפץ [ליקוט תהלים תרי"ח], והענין דמה שנמשך אחר רבו זה אותה חפץ כי רב זה ששורש נשמתו, ע"כ ילמד אצלו כי ישיג תועלת ממנו. אמנם ישראל במדבר לא היה להם רב אחר אלא משה בלבד, א"כ אין הכרח לומר

תורת של אבות

דברי תורה מרבתינו הקדושים זע"א

במלה קו"ל והיינו הוא"ו שאינה בביטוי יוצאת מהמלה חורב ונשאר חרב, כמו שכתב בעל הטורים בפרשת דברים בפסוק ה' אלהינו דבר אלינו בחרב כתיב חסר, שאם לא תקיימו את התורה והבאתי עליכם חרב ע"כ, וזהו רק מעלבונה של תורה אבל אם בחוקותי תלכו אז וחרב לא תעבור בארצכם. (תפוחי חיים)

אוי להם לבריות מעלבונה של תורה (שם). בספרים הק' דקדוק להבין מה ענין הבת קול אם אין שומעים אותה. ולולא דמסתפינא יש לומר פירוש חדש לענ"ד, שהבת קול היא מסיני כלומר מנתינת

התורה וחוזרת ומוסרת כל הדברים שנאמרו אז כי התורה כוללת כל מה שעתידי להיות כנודע שהכל נרמז בתורה בחילופי אותיות וכדומה, וכמו שפירשו בספרים הק' מה שאיתא בגמרא (ב"ב טו) על הפסוק (דברים לד ה) וימת שם משה משה כותב בדמע פירוש בערוב האותיות ואחר כך נתחלפו לפי הענין.

ולכן מברכים ברכת התורה נותן התורה בלשון הוה כי בכל יום יש נתינת התורה על ידי הבת קול והצדיקים ובעלי רוח הקודש שומעים ויודעים אבל השאר לא שומעים כי אינם ראויים כי השמן לב העם ואזניו הכבד (ישעיהו י).

וזה שאמר אוי להם לבריות זה אינו מהבת קול אבל התנא הוסיף לומר אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שעל ידי זה אינם שומעים את הבת קול היוצאת מחורב ומוסרת להם את התורה כולה, וכלשון הזה יש הרבה בזוהר הקדוש וי להו לבני נשא וכו'. (שם)

יתבאר, דכל איש ישפיל עצמו ואעפ"כ יגבה עצמו לצורך עבודת השי"ת ויגבה לבו בדרכי השם. ומצינו בחז"ל שהי"ב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבות העולם אברהם יצחק ויעקב, וזהו איש איש למטה לשון שפלות, איש ראש לשון חשיבות לבית אבותיו הוא, רק לזה ישתמש בגבהות להגיע מעשיו למעשה אבותיו והבן. (שמועה טובה)

פרקי אבות

בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב (פ"ו מ"ב). יש לומר רמז 'בת קול' פירוש האות החלש והקלילא

בענין אמירת "משיב הרוח ומוריד הטל" מרבניו בעל האור מלא וצוק"ל

בספר פרי קודש הלולים לרבינו אא"ז מזידיטשוב ז"ע לפע"ח שער י"ח משער העמידה כתב לומר גם בקיץ בברכת אתה גבור משיב הרוח ולומר משיב הרוח ומוריד הטל ושכן נהג מורו מוהרמ"ל מסאסוב ז"ל ונותן טעם לשבח עפ"י דרכו דרך נסתרה וסוד עמוק ומסיים, וכן ראיתי נוהג למורי הרב המגיד מקאזניץ נגמ"ע ע"כ ועי"ש.

והקשו לי הלא הרה"מ מקאזניץ בספרו **עבודת ישראל** בפ' תזריע כתב והנה אנו אומרים בימות הגשמים משיב הרוח ומוריד הגשם ובימות החמה מוריד הטל ונותן טעם עפ"י סוד למה אין לומר בימות החמה משיב הרוח הרי זה ההיפך ממ"ש זקנינו בספרו הנ"ל.

והשבתי אל השואל נחית לסיפיה דמלתא ששם בעבוד"י מסיים בזה"ל רק כאשר לפעמים לפי הזמן יש איזה הצטרכות להמשיך הרצון רעוא דרעיון אז יודע תעלומות יזמין לפה איש צדיק בתפלתו לומר משיב הרוח ומוריד הטל בימות החמה שלא בכונה ונמשך ע"י דבריו הק' הענין הנ"ל וכו' עכ"ל, ובודאי כשהי' רבה"ק מהרצ"ה זצ"ל אצל רבו המגיד הק' ז"ע הי' אז המגיד הק' בבחי' זאת שאמר גם בקיץ משיב הרוח.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני. מה כתיב למעלה אלה המצות וכו' בהר סיני וסמך ליה וידבר י"י במדבר סיני, קיום המצות הם בהרחה כמו ההר שעשוי למקום זריעה כמו שנשתבחה בזה ארץ ישראל, משא"כ התורה כך הוא דרכה של תורה שלא לבקש הרחבה רק כמדבר, פת במלח ומים במשורה וכו', וע"כ וידבר י"י הנה דיבור השי"ת הוא תורה נאמר **במדבר סיני.** (ליקוטי מהרצ"א)

וידבר וגו' בראשון לחודש השני. איתא במד' תנחומא זש"ה צדקתך וכו', כיון שחרבה ירושלים כשהראה לו ליחזקאל וכו' שלא לפרסם באיזה יום וכו', אבל כשהוא בא לגדל את ישראל הוא מפרסם באיזה יום באיזה מקום באיזה חודש וכו'. יש לומר עפ"מ"ש בבני יששכר לחנוכה, שביום שנעשה ישועה ונס באותו יום נתעורר בכל שנה מעין הישועה והנס ההוא עי"ש, ולפ"ז מובן שבדבר רע ח"ו העלים את היום שלא יהיו בני"י שרויים בו בדאגה, משא"כ ביום של שמחה וצפיה לישועה פרסם את היום שהוא מסוגל לישועות ונחמות, וכן איתא במדרש תנחומא פ' תשא א"ל הקב"ה למשה חייך כשם שאתה עומד עכשו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן כך בכל שנה שיהיו קורין אותה לפני כאלו אתה עומד שם וזוקף את ראשן. (תפוחי חיים)

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא.

יפוצו מעינותיך חוצה

מהנעשה ונשמע ב"מכון בני שלשים"

בימים אלו נמצא תחת מכש הדפוס הספר הנפלא "פאר יהוסף" והוא תולדות רביה"ק רבי יהוסף צדיקא מקוסון ובניו אחריו.

הספר הלז שרבים ציפו לו כשמו כן הוא יצירת "פאר" והינו עבודת מחקר מקיפה של עשרות שנים, מלא וגדוש בתולדותיהם של צדיקים שושלת האדמורי"ם לבית קוסון שפעלו בארץ הונגריה, סיפורי מופת והילוכם בקודש של רבותינו הקדושים שרפי מעלה אשר השפיעו מהודם על דורם, בספר זה נקבצו ובאו מפיהם ומפי כתבם של תלמידיהם שרידי דור דעה אשר זכו להסתופף בצילם והורישו לנו את נחלת העבר, בספר נכלל גם התפתחות חיי היהודים ברחבי הונגריה טשכסלובקיה והקארפטים, בתוספת הערות מקיפות על חייהם של כל היהודים שהיו תלמידיהם ואנשי שלומם של רבותינו, כל סיפור ועובדא מצויין מקור בעל המאמר תולדותיו וקורותיו. הספר יוצא לאור ע"י צוות המכון ומונה קרוב 500 עמ' ויראה אור בעז"ה בשבועות הקרובים.

בינה לעתים

לראש חודש סיון

[מספר בני יששכר מאמרי סיון מאמר א]

צירוף הוי"ה של החדש הזה הוא יוה"ה, יוצא מפסוק ידותיו וילצלע ה'משכן ה'שנית [שמות כו יט] ראשי תיבות הצירוף הנ"ל. ומזה יובן לך דקדוק במקראי קדש, בחדש השלישי לצאת בני ישראל וכו' ביום הזה באו וכו' [שמות יט א], הנה ביום הזה משמע לשלול זמן אחר רק יום הזה היה מוכן לכך, אבל להיות לקבלת התורה נצטוו היו נכונים וכו' אל תגשו אל אשה [שם יט טז], והנה הוי"ה השולטת בחדש הזה כביכול אותיות הדכורין לבד ואותיות הנוקבין לבד [הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א: אותיות י"ו הם בחי' דכורין ה"ה נוקבין, עי' זוה"ק ח"א קנ"ט ע"א ר"ש אמר אלין אתון כלהו דכר ונוקבא וכו' והוא עפ"י היסוד דכל הכ"ב אותיות הם בסוד זכר ונקבה כמבואר בזוהר חדש סוף שה"ש אגוזיילמעפצק"ש הם זכרים, בדהחכנסר"ת נקבות וכו' עי"ש, והרמז הוא שבחודש זה נפרדו אותיות הזכרים לחוד ונוקבין לחוד כשם שנצטוו בשעת מתן תורה בחודש סיון אל תגשו אל אשה], וזהו ביום הזה דייקא, היום הזה מסוגל לקבלת התורה, היינו ההכנה לקבלת התורה שמתחיל להאיר הצירוף הנ"ל.

שכולם משורש נשמתו של משה, אבל בני אהרן הרי יכולים היו ללמוד מפי אביהם ולמה למדו אצל משה, אלא ע"כ שהיו משורש נשמתו ולפיכך נמשכו אליו לכן נקראו תולדות משה.

וזה יש להעמיס בכונת דברי חז"ל כל המלמד את בן חבירו וכו' כאילו ילדו, ולכאורה למה אמרו 'בן חבירו' הול"ל כל המלמד תלמיד וכו' ופשיטא שהוא בן לאביו, אך להנ"ל י"ל דחבירו היינו בן גילו ות"ח כמותו, וא"כ היה יכול בן חבירו ללמוד אצל אביו ולמה בא אצלו, אלא בהכרח שהוא משורש נשמתו והוי כאילו ילדו, אבל מאחרים אין כ"כ הוכחה דשמא אין לו רב אחר, ואביו אינו בר הכי.

וימת נדר ואביהוא לפני ד' בהקרבם אש וזה לפני ד' במדבר סיני ובנים לא היו להם. צ"ב מאי קמ"ל כעת בזה שלא היו להם בנים הלא הוא ידוע מכבר. וי"ל דאלמלי היו להם בנים וטפלי תליא בהו, מן הסתם לא היו נכנסים למקום שלהבת גבוה כזה מקום שאינם מובטחים שיצאו בשלום. ובגמ' [יבמות סד.] אבא חנן אמר משום רבי אליעזר כל מי שאינו עוסק בפ"ו חייב מיתה שנאמר ובנים לא היו להם הא היו להם בנים לא מתו, והוא על דרך שביארנו שבשל כך הסתכנו בחיוב מיתה ח"ו.

לכבוד יומא דהילולא דמרן רבינו ישראל צבי בן רבינו יהוסף בעל האור מלא מקאסאן זצוק"ל הי"ד ג' סיון תש"ד

עיר מולדתך שאל, ניר מאדע השיב רבינו, באותו רגע קפא המפקד על מקומו וקרא, האתה הוא זה ישראל רוטנברג מניר מאדע, וכי אינך מכיריני, הלא יחד ישבנו בבית הספר בניר מאדע, הכיצד לא תזכור אותי, כתום דבריו אלה פנה לאחוריו וצויה לאנשיו לעזוב את המקום מיד, באמרו, ישראל רוטנברג חזקה עליו שאינו מנהל אסיפות קומוניסטיות, וכרגע התלקו כולם כלעומת שבאו. לאחר שעזבו והסתלקו להם, נענה רבינו ואמר, איני מכיר אותו וכלל לא ידוע לי מי זה ומה זה, רק אחת אדע והוא כי מימי לא ביקרתי בבית הספר בניר מאדע ולא ישבתי שם אף לא יום אחד, ויהי לנס ולפלא. (פאר יהוסף עמ' שטו)

~*~

סיפר ר' דוד פעלברבוים ששמע מפייהם של מו"ר ר' אשר זעליג ואחיו מו"ר ר' מרדכי יהודא אויבערלענדער, וכן מפי מו"ר ר' דניאל זוסמאן מניי פעסט: באחת השנים ששהה רבינו האור מלא בעיר בודא פעסט לצרכי רפואה יצא ושבת את שבתו בניי פעסט כמנהגו, האכסניא היתה בבית אמם אלמנת מו"ר ר' שלום אויבערלענדער ז"ל שהיה בית גדול וחצר רחבת ידים, רבים מצדיקי הדור קבעו את מלונם שם. בימים ההם היתה חובה על כל אורח שהזדמן מחוץ לעיר ושווה בה יותר מיממה אחת לגשת לתחנת המשטרה ולמלא טופס עם פרטים על זהותו ומקום מגוריו וכיו"ב, איש שהיה נכנס לעיר בלילה כשתחת המשטרה נעולה, היה חייב למלא את הטופס מיד בבית מלונו לצורך ביקורת פתע, ולהציגו למשטרה למחרת. רבינו הגיע לבית מלונו בעש"ק בצהרים והורה שלא לגשת למשטרה אלא למלאות את הטפסים ולהניחם על השולחן, בליל ש"ק היתה עריכת השולחן בביהמ"ד האורתודוכסי ברחוב הנקרא וויראג גאס, ואחר השולחן שב לבית מלונו ושם ערך שולחן פירות (פירות טיש), הבית היה מלא באורחים שבאו לחזות בשולחן רבינו שהיה נודע בזמירותיו הנעימים וריקודיו הנלהבים בליל ש"ק, וביניהם אנשי העיר וגם עריקים מן הצבא 'טמיר ונעלמניקעס' ובחורים משיבת פאפא והקול נשמע בחוץ, כפי הנראה הלשינו שכנים רעים למשטרה ותיכף באו במרצת שתי מכוניות משא מלאים שוטרים והקיפו את הבית מכל רוחותיו, הבהלה היתה גדולה והאנשים שלא היו בידיהם תעודות נמלטו לחצר והסתתרו בחורים ובסדקים אף בתוך לולים גדולים של תרנגולים. רבינו נכנס לחדרו לבדו עם בנו הב' אלתר ז"ל, ביניהם נכנס מפקד השוטרים ופנה אל בעלת הבית מרת אויבערלענדער בחקירה מה מתרחש כאן, היא השיבה שהרבי מקאסאן מתארח כאן לצרכי רפואה ואלו אנשי בריתו שבאו לבקר אצלו, המשיך להקשות מדוע לא הגיש טפסים במשטרה כמתחייב, השיבה שהגיע אחר שעות המשרד והנה הם לפניך חתומים כחוק ומונחים על השולחן, בתוך כאן יצא רבינו מחדרו החוה קידה בפני הקצין והזמינו לחדרו לשיחה שנמשכה כעשרה רגעים, משיצא מחדר רבינו פנו השוטרים ובקשו מן הקצין לשלוח עוד שוטרים כי כפי הנראה רבים הם השוהים הלא חוקיים במקום והחצר והלולים מלאים באנשים, הקצין לא שמע לקולם גער בהם בתקיפות ואמר עיזבו את המקום וכי אינכם יודעים שהיהודים פחדנים הם בראותם אנשי משטרה הם נבהלים ובורחים אף לחורי עכברים ומרוב בלבול אינם יודעים מה הם שחים, ולרבינו פנה ואמר המשיכו במעשיכם ובל פיריעו אתכם, כל הענין היה לפלא וקידוש ה' ברבים, אח"כ חזר הכל על מקומו, רבינו המשיך לזמר י"ה רבון, ובלמקדשך תוב רקד בריקוד מיוחד כדרכו בכל ש"ק והרקיד את כל הנאספים ביתר שאת ועזו לכבוד שבת קודש. (שם עמ' שכ)

ז"ל ואמר, כלום אוכל להראות לכם מופת, אין אני בעל מופת, אולם מעשה יכולני לספר לכם, וסיפר מהרה"ק השרף ר' אורי מסטרליסק שכיודע היה מחזר אחר מצות סנדקאות, ופעם אחת הזמינו אחד מחסידיו לברית מילה בעיר פינסק שבליטא, נסע מהרה"ק ובא על ש"ק לפינסק, העיר פינסק היתה באותם ימים מבצרים של תלמידי הגר"א ומתנגדי דרך הבעש"ט (משם גרשו את מהרה"ק מבארדיטשוב), היה מהרה"ק מסטרליסק חושש שהמתנגדים יתנכלו לו ופיריעוהו מעבודתו, משום כך החליט בדעתו כי לעת כזאת עליו לצאת מגדרו ולעשות מעשה פלא ומופת על מנת להכניעם ולהכניס מורך בלבבם.

בשעה שעמד מהרה"ק ללכת לביהמ"ד לתפילת מנחה וקבלת שבת, נשמע קול הברה כי חולה אחד בעיר גוסס ל"ע, מיד ביקש מהרה"ק שילכוהו אצל החולה, בבואו לבית הגוסס עמדו שם אנשי החברה קדישא והמתינו ליציאת נשמה, ואולם מהרה"ק צוה שיביאו לו צלוחית דבש עבור החולה, מיד קמו אנשי הבית והתריסו נגד מהרה"ק בטענה שיש איסור בדבר ובקשו למנוע אותו ממעשיו, אבל מהרה"ק לא שעה לדבריהם ותחב כפית דבש לתוך פיו של הגוסס, והנה לתדהמת כל הנוכחים שררב החולה את לשונו ולקק את הדבש, כך עשה כמה וכמה פעמים

רבינו זיע"א עם בחורי הישיבה

עד ששבה אליו רוחו ומשהתחזק עמד מהמיטה, ובאותו מעמד אחז מהרה"ק מסטרליסק בידו של החולה והלכו יחד לביהמ"ד לתפילה כאדם בריא לחלוטין, בכך השליך מהרה"ק מורא על המתנגדים וכמובן לא הפריעוהו עוד כי נפל פחד קדושתו עליהם.

את הסיפור הזה סיפר אבי ז"ל המשיך רבינו האור מלא בדבריו בשעה שבאו להודיעו שהחולה בקאסאן גוסס, והנה מאותה שעה ואילך השתפר מצבו משעה לשעה, אכן, לומר שקם מיד ממטת חוליו והתהלך בריא ושלם, זאת לא אוכל לומר, אבל באסרו חג בא האב בקול תודה ושמחה רבה ב"ה שבנו יצא מכלל סכנה ונתרפא.

בזה סיים רבינו את סיפורו ובאותו רגע פרצו הרשעים אל תוך ביהמ"ד בחמת זעם, ובראשם מפקד החיל רשע עריץ נודע לשמצה שהטיל אימתו על הבריות. בקול פרוץ צעק המפקד, אלו אסיפות קומוניסטיות עורכים אתם כאן במחתרת, ובתוך כך קרב לעבר רבינו ושאל, מי הוא זה ראש החבורה, רבינו קם ממקומו והזקף מלא קומתו והשיב בהונגריה, אנכי, הציגו את התעודות צעק הרשע, רבינו נענה בניחותא ואמר, שבת היום ועל כן אין אנו נושאים את תעודותינו עמנו, אבל מה פשר ההתקהלות כאן בשעה כזו האם חותרים אתם נגד השלטון של המפקד, הסביר לו רבינו כי אין לנו דבר עם הקומוניסטים וכי התאספנו כאן להלל ולשבח לבוראנו ית' לכבוד שבת קודש. מה שמך שאל המפקד את רבינו, רוטנברג ישראל, השיב, ומהי

סיפר מהרה"ג יצחק שלמה אונגאר זצ"ל אב"ד חוג חתם סופר מתלמידי רבינו: אביו זצ"ל מהרה"ג ר' אברהם צבי אונגאר דומ"ץ דק"ק קופוואר (סמוך לבודאפעסט) היה מגדולי חסידיו מונקאטש, ולאחר הסתלקות המנחת אלעזר זיע"א בהיותו עדיין בחור אמר לו אביו אם יש את נפשך לראות צדיק אמיתי סע לקאסאן, מני אז החל ליסוע לקאסאן אל רבינו האור מלא והיה מן המקורים שם.

פעם אחת בימי בחורותיו נסע לעיר בודאפעסט לדרוש ברופאים לצורך טפול במחלת עור שסבל ממנה, בהיותו בפעסט הגיעה שמועה לאזניו שרבינו האור מלא שוהה עתה כשבועיים בעיר נייעפעסט הסמוכה, מיד החליט ליסוע שמה על ש"ק (פ' ואתחנן תש"ג), בשעת נטילת שלום בערב ש"ק התחיל רבינו לייסרו בדברי תוכחה מה לו לבחור חסיד להתרוצץ בפעסט ומה לו לחפש בעיר כזו וכז', עד שפרץ בבכי ולא יכל לעמוד בתוכחה. אז הרגיע אותו רבינו בדברים ושלחו אל רופא מומחה אחד ממיודעיו, ואכן הלה טיפל בו במסירות ואמונה בהיותו שלוח מאת הרבי מקאסאן. גם בזמן שהותו של רבינו בנייעפעסט הסתובבו בחצרו אותן צעירים מאחביי שנאלצו להסתתר מעין השלטונות (טמיר ונעלם), כי ידוע היה שרבינו הנו אב רחום ופטרונו לכל נדכה ונוקם, ובכל מקום בואו התלקטו אליו כל מרי נפש לבקש אצלו מחסה.

בליל ש"ק ערך רבינו את שולחנו בבית המדרש (שהיה קרוי ביהמ"ד של ר' משה קרונשטיין), והנה בשעת לילה מאוחרת באמצע שולחן הפירות, בעת שזימר רבינו 'עד הנה' נכנס אחד בבהלה וסיפר כי אנשי הבולשת וחיל משמר הגבולות צרים על ביהמ"ד וזה עתה הקיפו את הבית ובעוד שעה קלה יפרצו פנימה לעריכת בקורת בין האנשים, בביהמ"ד פרצה מהומה והרב אב"ד דשם ר' ליפא גולדמאן זצ"ל (אח"כ בארה"ב) עם מהרה"ג ר' י"ט מנחם ר"ב מקאלוב זצ"ל אחיו של רבינו יצאו לפרוודזור כדי לטכס עצה היאך להרגיע את העדה המבוהלת, רבינו המשיך לנהל את שולחנו בזמירות ותשבחות כנהוג. בתוך כך קרב אחד אל הרב אב"ד ושאל אם אפשר להתיר לשלוח שליח רכוב על אופניים להביא

את תעודותיהם של תושבי המקום מבתיהם כדי שיוכלו להוכיח זהותם כי הלא שעת סכנה היא, הרב לא ידע לשית עצות בנפשו, ואילו מהרה"ג מקאלוב נענה והשיב לו הלא נמצאים כאן כאן במחיצת אחי מרן רבינו נשאלה את פיו ואת אשר יורה לנו נעשה, ובכן נגשו לשאל את פי רבינו, תשובתו היתה ברורה בחכמה, חס ושלום, הרי שבת היום וכך יש בפנינו אמתלא כי מפני קדושת השבת אין התעודות ברשותינו, אך באם יציגו תושבי המקום את תעודותיהם מה יאז על הנותנים, הלא במי ידינו נעמיד אותם בסכנה, ובשום פנים לא התיר להביא את התעודות.

באותה שעה נשא לך הצבור הנפחד את עיניו אל רבינו וציפה לישועת ה', אף רבינו נסך בקהל רוח אמונה ובטחון ואמר, כסבורים אתם שאעשה לכם מופתים, כלום יש בידי לחולל מופתים, סיפור יכול אני לספר לכם, מעשה שאירע אצל אבי הק' זיע"א, בכפר סמוך לקאסאן נחלה יהודי אחד ונפל למשכב, וכאשר ראו בני ביתו שהמחלה מסוכנת ובכפר אין רופא קבוע, הובילוהו לקאסאן כדי שימצא בקרבתו של רופא, הדבר היה בחודש תשרי, ואולם מצבו הורע מיום ליום וביום הושענה רבה הגיע עד שערי מות, ביום הושענה רבא עמד אבי ז"ל בתפילה כל היום כדרכו ביום קדוש זה, ובשעת ההושענות אמר דברי מוסר וכבושין וגם הרבה להזכיר את החולה הלז ולבקש עליו רחמים עם על הקהל, ואולם בערב היום בתוך כדי סעודת הו"ר באו להודיע כי החולה גוסס, באותה שעה פתח אבי